



Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Соединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 12 (123102)

1984 чылдың январь 14, суббота

1925 чылда үндөскендигинен.

Өртөз 3 көп.

БЕДИК ИДЕПКЕЙИГ ЧОРУК

Соңгулда мурнунуң округтар хуралдары чуртта эгелээн

Соңгулда кампаниязы чаа үе-чадазын кырган — соңгулда мурнунуң округтар хуралдары январь 12-де эгелээн. Хуралдардан ССРЭ-ниң Дээди Соединге депштинген кандидаттараларны хой-ниити организацияларын, куш-ажыкчы коллективтерин, төлөөлекчилери бүгү тала-биле чугаалажып, оларны деткирип дугайында шийтирлерин хулаалар ап турар.

Хуралдар ажыл-ишчи характерин байдлаа болуп, соңгулчуларын политиктиг бедик идеяларын көргүзүп, бастык чурттуу социалисттик өсүлү-үлүсү эрге-чагырганы илгерилеп, байджап турар.

Москва. Күрүнениң төп комитет зады. Найысылалдык Пролетар соңгулда округунуң хой-ниити организацияларын, куш-ажыкчы коллективтерин, шерг алаанын хуралдарының төлөөлекчилери зады долдур чыгалган.

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Соединиң Президиумунун Даргазы ш. Ю. В. Андропов чурттуу күрүнэ эрге-чагырганың дээди органдык депутаттыгын кандидат кылдыр депшидер дугайында Москаның куш-ажыкчы коллективтеринин саналдарын соңгулда мурнунуң хуралдарың киржикчилери нийэ деткишчилерине уткан.

И. А. Лихачев аттыг автордук пресс корузу-хун ажыкчыны В. И. Кожухин хуралга бир дугайында чүгөс чугаалаан болгаш чыгыларын бодаларын база хүлөп-соруун илгерилээн.

Партия Төп Комитетиниң секретары (1983 ч.) П. М. Мушкетер шийтирлерин, Юрий Владимирович Андроповтуң чугаазында айткан чүгүлдөр болгаш түңгөлдөр чогазычы, бедик бүдүрүчүлүгү куш-ажыкчы бистери сорук кирип турар деп, И. А. Кожухин чугаалаан. Куш-ажыкчы бүдүрүчүлүгү планда ажык бир хуу бөдөлдөр, продукцияның ботунезия 0,5 хуу немей тигендир дугайында сорулганы Москаның ажылчыларын боттарының эң чутула пироточу хүлөп-соруун кылдыр санып турар.

Чурттуң социал-экономика хөгжүдэзиниң кол айтырларыны оңа кичээгенин СЭКП Төп Комитетиниң, ш. Ю. В. Андропов баштаа ТК-ның Политбюро-зунук доктаамал уландырып турары бистери база сорук кирип турар деп, оратор демдэгелээн.

Москва хоорайның Пролетар соңгулда округундан ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр депшидер дугайында Москаның куш-ажыкчы коллективтерин, шерг алаанын хуралдарының төлөөлекчилери зады долдур чыгалган.

Юрий Владимирович Андропов бистин коллектив бедик көдүрүшкүн-биле депшидер.

Чурттуң амдыралының бүгү-ле адыралында болду-нуп турар чогулмалы бүгү-ле чорудулаарын совет кижилер Коммунист партия-ның шылгарангай удуртчузу, өлүм чок Ленинни херектиг шынчы уламчылаачы Ю. В. Андроповтуң ады-биле сырый холбаштырып турар. Партияның хүлөп алаан шийтирлерин боттары-рып турарының ачызында кадрларның инитиативын болгаш харысалгалын бедидер, хожулангай уластовтарда байдалды экинчилер, бүгү адырларга сагыла-чурумуну быжыглаары чедип алынган.

Делегей байдалын экинчилерин, термодолорут халапты болдурбаанын улаан, ган партияныч болгаш Совет күрүнениң принципалдыг, кайгылыш чок шугумун Ю. В. Андропов делегей арасында чорудуп турар. Оңа кайгылыш улау дуржулгазы, политиктиг мерген улааным, коммунизмниң идеяларын кызыгар чок бараан боолушкуну, тайбын-чы херези камгалаар талазы-биле быжык тура-соруку аңа бүгү-ниити хүндүткөлдө болгаш идегиди болдурган.

— Ш. Ю. В. Андроповту депутаттыг кандидатында депшиден дуга йыла куш-ажыкчы коллективтериниң шийтирлерин эртем-техниктиг интеллигенцияны өмүзээзден ийи-биле деткип түр мен — деп, Л. Я. Карпов аттыг физика-химиктиг эртем-шочкчал институттун директору, Социалист Күш-ажыкчы Маадыры академик Я. М. Колотыркин медеглээн.

Юрий Владимировичниң мога-шылга чок бүгү адырларда бистин, социалист күрүнениң эрге-ажыкчылары кызыгар чок бараан боолушкуну, совет улустун чагай чорукун дугайында сагыш салымчыны чагай үлгери болуп турар. Нийтилед бүдүрүлгенин бүгү тала-биле интенсив-фикастарыны, эртем-техниктиг депшилагени дүрдөдөдөдө партияны, совет улусту улаандырган оң тодаргай болгаш принципалдыг чугааларын бистин чуртувусту; ажыл-ишчилери сеткил ханымыныч болгаш изиг чүдүдүгүшкүн-биле уткан.

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Соединиң Президиумунун Даргазы Юрий Владимирович Андроповту ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр депшидер дугайында Москаның куш-ажыкчы коллективтерин, шерг алаанын хуралдарының төлөөлекчилери зады долдур чыгалган.

Шийтен дугайында шийтирлерин хуралдың киржикчилери бир эп-сеткилдиг деген. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң Эвилел Соединиң депутаттыгын Москва хоорай-ның Пролетар соңгулда округундан кандидат кылдыр бүдүрүлгө катты-жыкшыканын чингине дидиректор Н. И. Першин бодунуң саналыга медеглээн.

Чурттуң күрүнэ эрге-чагырганың дээди органың соңгулда хуралга уткуштур совет кижилер боттарының келир үезинче ханы бүзүрелдиг сеткил-биле басып орав деп ораторлар демдэгелээн. Ук сеткил совет тургузгунуң өсүлү демократия шынчыны үндөскөдөгү, хамаатыларын Конституцияда магадлатыгын чурттуу амдыралчы эрелерин совет тургузгунуң хажык чок боттарының турар.

СЭКП-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң Националдар Соединиң депутаттыгын Москва хоорайның соңгулда округундан бүдүрүлгө чингине чингилерин боттары-рып турар. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген.

Найысылалдың хой-ниити организацияларын, куш-ажыкчы коллективтериниң соңгулда мурнунуң округ хуралы Эвилелдер баякчыны Колонналыг задынга бедик көдүрүшкүн-биле байдлаа болуп эртен.

Коммунист партия-ның болгаш Совет күрүнениң кескү ажылдакчылы ш. Н. А. Тихонову ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр депшиден Москаның түдүк-жулары сеткил ханымыныч биле уткан — деп, № 3 «Гордострой» трестиниң № 44 түдүк эрелериниң комплекс-тиг бригаданың бригадир-и, Социалист Күш-ажык-чы Маадыры М. А. Лазарев хуралга чугаалаан. ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелин Николай Алексан-дрович удуртуп, башта-вылаан, экономиканы сайзырангайла дарынче, социал болгаш культу-тургузушкунуң улау ки-чээгенин улаандырып, хой күжүн берип турар деп, оратор чугаалаан. Бүдүрүлгени интенсив-фикастаар талазы-биле партияның улаанын-чыны боттары-рынга ол улуг салымчыны кирип турар. Төрөн чуртунга кы-зыгар чок бараан боолуш-куну-биле, партияны прин-ципалдыг чоруу-биле, ки-жилерин хергелдеринге болгаш медеглелеринге ки-чээгиле хамаарылганы чингиле ш. Н. А. Тихонов со-

вет улустун ханы хүндүткө-лин чедип алган.

Н. А. Тихонов Москаның экономика хөгжүдэзинге хой кичээгенин салып ту-рар дээрин «Ийгишак за-воду» бүдүрүлгө катты-жыкшыканын чингине ди-ректор Н. И. Першин бодунуң саналыга медеглээн.

Чурттуң күрүнэ эрге-чагырганың дээди органың соңгулда хуралга уткуштур совет кижилер боттарының келир үезинче ханы бүзүрелдиг сеткил-биле басып орав деп ораторлар демдэгелээн. Ук сеткил совет тургузгунуң өсүлү демократия шынчыны үндөскөдөгү, хамаатыларын Конституцияда магадлатыгын чурттуу амдыралчы эрелерин совет тургузгунуң хажык чок боттарының турар.

СЭКП-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң Националдар Соединиң депутаттыгын Москва хоорайның соңгулда округундан бүдүрүлгө чингине чингилерин боттары-рып турар. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген.

СЭКП-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген.

Партия болгаш нийтиел амдыралының Ленинниң принциптерин болгаш норма-ларын быжыглаарының хер-езинге К. У. Черненкоң салымчыны өзөш өзес дээрин санап бергенер оң-далап медеглээнер. Оң кандидаттаралын бүрүн-биле деткип турарының дугайын олар боттарының коллективтериниң өмүзээзден ме-деглээнер.

Константин Устинович Черненкоу ССРЭ-ниң Дээди Соединиң Эвилел Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр депшиден шийтирлерин хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген. Москва хоорайның Куйбы-шев соңгулда округундан депутаттыг бүдүрүлгө чингине чингилерин боттары-рып турар. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген.

Перовоң соңгулда округунуң ажыкчы чоннар төлө-лекчилериниң соңгулда мур-нунуң округ хуралы Москаның «Компрессор» заводунуң Культур бажыкчыга болуп эртен. Аңа чүве чугаалаан Москва-Сортировоч-ная станцияның локомотив-депозитун машинист-инст-руктор А. А. Лебедев ССРЭ-ниң Дээди Соединиң Эвилел Соединиң депута-тыгын Перовоң соңгулда округундан кандидат кылдыр СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП-ниң Москва хоорай комитетиниң бирги секретары В. В. Гриш-иниң депшиден деткип деп саналаан. Коммунист партияны кескү ажылдак-чы В. В. Гришин Москаның хөгжүдэзинге улуг са-лымчыны кирип, москаның куш-ажыкчы коллективтериниң төлөөлекчилериниң соңгулда мурнунуң округ хуралына «Электросила» катты-жыкшыканын токар-машинисттер бригадир Ю. К. Сидоров дидиректор ССРЭ-ниң кескү ажылдак-чы Г. В. Романов партия-ның Ленинниң улаанын-чыны амдыралга боттары-рынга бүгү күжүн, билин, дурулгазын, энергиян берип турар деп оратор чугаалаан.

СЭКП-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын Москва хоорайның Перово соңгулда округундан Виктор Васильевич Гришиниң кандидат кылдыр депшиден деткип болгаш ук округтан депутат кылдыр бүдүрүлгө чингине чингилерин боттары-рып турар. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген.

СЭКП-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын Москва хоорайның Перово соңгулда округундан Виктор Васильевич Гришиниң кандидат кылдыр депшиден деткип болгаш ук округтан депутат кылдыр бүдүрүлгө чингине чингилерин боттары-рып турар. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген.

Москва хоорайның Ку-нцө соңгулда округунуң ажыкчы чоннар төлөлекчилериниң соңгулда мурнунуң округ хуралы болуп эртен. Эвилел Соединиң соңгулда-лар талазы-биле Москаның Кулцө соңгулда округун-дан ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр СЭКП ТК-ның По-

литбюро кеңигүүнү, ССРЭ-ниң камгалал министрини Совет Эвилелиниң Маршалы Д. Ф. Устинову бүдүрүлгө-ниң коллектив хуралында депшиден болгаш деп, Мос-каның радиотехника заво-дунуң токар-расточник Со-циалист Күш-ажыкчы Маадыры Г. Т. Сапоженков дидиректор.

Коммунист партия-ның болгаш Совет күрүнениң кескү ажылдакчы Д. Ф. Устинов Төрөн чурт-туу камгалалы чүгүтүп бы-жыглаарына улуг салым-чыны кирип турар — деп, оратор демдэгелээн. — Партия аңа кандидат-даа даалта-ларын бөргө, ол аңа-даа Коммунист партияның хер-езин, совет улуска кызы-гаар чок бараан боолушкунуң үлгөргө-чиликтерин көр-гүтүп келген.

СЭКП-ниң Дээди Соединиң Эвилел Соединиң депута-тыгын Кулцө соңгулда округундан кандидат кылдыр Дитрий Федорович Устинову депшиден деткип деген дугайында шийтирлерин хуралга бир үн-биле хүлөп алаан. Ук округтан бүдүрүлгө чингине чингилерин боттары-рып турар. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген.

Күрүнэ эрге-чагырганы-ның дээди органында депу-таттыг кандидаты кылдыр СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП-ниң Москва хоорай комитетиниң бирги секретары В. В. Гриш-иниң депшиден деткип деп саналаан. Коммунист партияны кескү ажылдак-чы В. В. Гришин Москаның хөгжүдэзинге улуг са-лымчыны кирип, москаның куш-ажыкчы коллективтериниң төлөөлекчилериниң соңгулда мурнунуң округ хуралына «Электросила» катты-жыкшыканын токар-машинисттер бригадир Ю. К. Сидоров дидиректор ССРЭ-ниң кескү ажылдак-чы Г. В. Романов партия-ның Ленинниң улаанын-чыны амдыралга боттары-рынга бүгү күжүн, билин, дурулгазын, энергиян берип турар деп оратор чугаалаан.

СЭКП-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын Москва хоорайның Перово соңгулда округундан Виктор Васильевич Гришиниң кандидат кылдыр депшиден деткип болгаш ук округтан депутат кылдыр бүдүрүлгө чингине чингилерин боттары-рып турар. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң депутаттыгын кандидат кылдыр Н. А. Тихонов депутаттыг кандидатында депшиден коллективтериниң саналдарын хуралдың киржикчилери бир үн-биле деген.

Округтарның соңгулда мурнунуң хуралдарына соң-гулчулар кыйгыгыларын хулаалар ап турар.

ФРАНЦУЗ «ЧҮСТҮН» КЫЙГЫРЫ» ШИМЧЭЭШКИНГЕ

Делегей байдалының шынчы чидегенниң француз улустун ханымы-биле дүвүр, сатыштырал турарының дугайында болгаш оң тайбын херэ дээш демисе-жиринге шийтирлерин улау өлүп турарының дугайында айттып турар чагаандар-биле улуг кичээгилеги та-ныштып.

Совет Эвилелинде силерниң шимчээшкисериниң амыл-чорудулаары дугайында билдир, аңа Француз-ның азы-бүрү хой-ниити болгаш политиктиг боттары-ныч төлөөлекчилери, силерниң чурттарының культу-ралының болгаш эртемниң кескү ажылдакчылары, Фран-цуз удурларыныкының хоочуннары кирип эгелээн.

Европага чаа америк ракеталарын тургузуп турары-ның түңгөлдө адролут дайының кыялыныкыны шыпал-ла уладып турар. Ыччанга силер Европага адролут чепсенти дүжүрениң айттырларын чугаа-лажыкшынар аргазы-биле шийтирлээринге дондар чедирип турар моондактарын ууткаарының дугайында айттырларын шын тургузуп турар-дыр силер. Совет Эви-лени база-ла аңыг моондактарын ууткаары дээш тур-жуп турар. Оларның аңа колу — АКШ-тың болгаш олар-ның эвилелчилериниң шерг күжүнүң талазы-биле ар-тык болурун чедип алыр дээш орадажыкшыкынары бо-лур, ол дугайын Женева чугаалажыкшыкынары бүгү байдалы көргүзүп турар.

Чогуу-на харын ыччанга Каттышкан Штаттар Же-невада чугаалажыкшыкынары Барын Европага баш-тык согушкунуң чаа адролут чепсенти калчак-даа тургаш, тургузар дээш болурун планнаар чажыра-ның көжөткөш кылып алган ол-дур. Ыччанга АКШ бодунуң ракеталарын херек кырында тургузуп эгелей берген байдалга чугаалажыкшыкынары үрдүкүлээр Европаны болгаш делегейин-даа кижилерин медеглэ-ринге киришкен-биле демей болуп ийик. Ону угаан сарымдыг кандыг-даа кижик билди каар.

Моон алгаш өөрө, тургузгунуң келген байдал дээш харысалгалы АКШ болгаш чаа америк ракеталарын Европага тургузарын деген оң НАТО талазы-биле эвилелчилери чүктээр апар.

Бистин диттин келир үези дээш силерниң кыйгыгыларын, нарда илереттинген французтарын күштелип турар дү-вэрэшкини бистер бүрүн-биле билдир көрүп турар бис. Совет кижилериниң база бөгүнүң кол сагыш салып турар мүлү — адролут дайының кыялыныкыны ууткаа-рып боп турар чажыраас мен. Ыччанга-даа бистер тургустунган байдал ортаандырылмас эвес деп санап Европага ортумак ырыш-чалды америк ракеталарын тургузуп эгелээриниң мурнунда турган байдалда дээр элиринге белен чорук илереттер болза, ССРЭ база-ла ыччан кылыгыраа беле дээриниң дугайын совет удурутла эң-не тодаргай кылдыр мурнунда-ла меде-глээн. Ыччан болза, Совет Эвилелиниң болгаш бистин эвилелчилериниң амы уде алыр ужурга таарымша-ны хемчеглерин, чаа америк ракеталарын бистин чур-туу шуут чанынга тургусканы-биле холбашан кыя-лыныкыны шыпаш ыңдыг хары хемчеглерин алыр эр-гежөк чутула эвес апары бидирит.

Барын чүккө-даа, Чөөн чүккө-даа адролут чепсентер-ни кызылар сорулга-биле аңа таарымчалыг кара чыгыс боттуп үндөзүн — деп болгаш бир демей амыл чок чоруктуң үндөзүнине дагылаш, чугаалажыкшыкынары оруучке дедир эгилериниң чыгыс-даа бодунуң аргазын, чыгыс-даа идегиди аңа эрттирбес деп бистер мурну-нда-да, бөгүн-даа санап турар бис. Европа чурттарының улустары, хой-ниитиниң набок бөлүктөрү бо талазы-би-ле улам улуг рольду ойнау ужурул.

Совет Эвилели моон-даа соңгаар тайбынче, чажыр-лышыкыны болгаш улустар аразына найыралче ула-нышыкыны ботандырып чорудар, боп-чепсенти, та-мыкчы мурнунда адролут чепсенти эилере бодуренин сокадырын, бүгү күжүн харамнамай тургаш, чедип алыр дээринге бүгү эр-херезең французтарын бы-жык-биле бузуурарын күзөр ийик.

Европаны болгаш бистин бүгү бөмбүрээзист адролут айылдың дигерил келген кыжыкшыкында ал-чаалды, хоостары дээш силерниң булунгы-чагай ажыл-херезере чедикширлер болурун күзеп тур мен.

Ю. АНДРОПОВ.

1984 чылдың январь 12.

ТАЙБЫНЫ БЫЖЫЛААРЫНЫ ЭРГЕ-АЖЫНГА

Дайында удур «Чүстүң кыйгыры» деп француз шимчээшкисиниң комитетиниң президентиз Ж. Сети баштаан ол шимчээшкисин делегациялар СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнүнө кай-далат. ССРЭ-ниң Дээди Соединиң Президиумунун Даргазы Ю. В. Андроповтуң харызын В. В. Кузнецов делегацияныкы кеңигүүнеринге даамчыды берген. Беседа найыралчы байдалга болуп эртен.

ТЫВА — ХАКАСИЯ 1983 чылда чарыштың түңгөлдери

	Тыва АССР	Хакас	автономнуг область	
	Планы күзөт- көн хууу.	1982 чылдаанын- га хамырыштыр 1983 чылда хууу	Планы күзөт- көн хууу.	1982 чылдаанын- га хамырыштыр 1983 чылда хууу
УЛЕТНУР				
Продукцияны сайгарганы	103	102	101	102
Күш-ажылдың бүдүрүкчү- лүү	103	102	102	102
Капитал салымшыкчынары	81	101	90	105
Керээлг амыкчыларын	83	102	94	103
Күш-ажылдың бүдүрүкчү- лүү	106	105	95	102
Чуртталга бажыкчыларын амылгага киригени	75	87	105	121
ТРАНСПОРТ				
Нийти амыкчалык авто- транспорт-биле сөөртүлгө	100	92	100.5	92
АМЫДЫРЛАДЫН АЧЫ- ДУЗА ЧЕДИРИЛГЕЗИ	104	105	97	106
Оң иштинде көдээге САДЫГ	102	104	96	101
Урмектен садар бараан саарылгасы	95	102	97	103
КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫН ПРОДУКЦИЯЗЫН КҮРҮНГЕГЕ САТКАНЫ				
Мал болгаш куш	101	101	94	120
Сүт	106	105	107	110
Чуура	151	111	110	94
Дук	101	98	94	106
МАЛ АЖЫЛЫНЫН ПРОДУКТУЛУУ				
Бир инектен ортума-биле сүт саалдазы кг.	1341	105	2167	109
Бир дагадан алган чуура- ны	193	106	221	96
Бир хойдан кыраган дук ортума-биле, кг.	1.96	88	4.0	111

В. И. ЛЕНИН АТТЫ

БАШТАЙГЫ ХҮННЕРДЕН-НЕ

2-ги арын. 1984 ч. январь 14

3-кү арын. 1984 ч. январь 14



ХАРЖЫГАШТАР

Кулакталган хүүнүү караа
Тузан өттүр иристелди.
Куу талдар энчээ хыраа
Думаалай дег
Чүм хар шыпкан бедик
Сырым каан дег хээленди.
Чүңүң ужуун кедик
Шырлар арпыл
Көкпек кара хараганнар
Хөртүк харга
Хонелевэн хураганнар
Хонзон суген долганым.
Кадыр жээстиди
Часты оштал
Кадыр чымыл ичтееги
Салам көстүп
Овааланган чүктүгү

Ойну өрү шыгырап ор.
Тогалап душкен ситен.
Дойлаан инектер эдерип
Ажыңады үрген чывар.
Чалым чүрөөм оду
Ал-ла сагыш
Баатыр ажыр бус дег
Багана — ыш көстүп
Суугада кыпкан көржөк
Чугалаанын чадай берди.
Мороланар! — деп.
Ээргі ыдын бистен хай
Өгдөн үнгөн сакманчы
Өрү дээрде ховар сымдыс.

В.А. СЕРЕН-ООЛ.

УЕ МАНЫ

Сеткил маны — уе маны.
Черим-чуртун хөгжүлдөө.
Уе маны — чарым маны.
Уе маны кыпшыгышкын.

Талаар сеткил алыска.
Тайжы сеткил алыска.
Чагай сеткил бериксе.
Чагай соглар, угаакса.
К. ЧУЛБДУМ.

КУЗЕЛДИ
БОТТАНГАНЫ

Челябинский авиабунд
руководителем АН-2 деп самолёт
тар авиозону командир
Гуго Петрович Петерес дуг
гайында чүве чугалаан тура
алдарыг ужулдушкенекти.
Совет Эвизелини Мадыры
Марс Галлай мынча дээ:
«Оң салымдуу дээр, ки
жипин кылаар бүгү чүгүл
рин шонзон шийчилебеле
дөмөй болган». Гуго Петрови
чинин бир бузу чок, ол бис
тин чуртувуста протестин
(кылымал буттү) ужулду ту
рар кара чалгыс ужулду
болур.

Ол бир будундан он алды
харамында аскан-даа болза,
ужулар дэи күзелдинде ойт
лааган. Гуго Петрович будун
кестирген соонда чүгүлүп,
таңчылап, хаакка чүгүлүп,
чагай-терге чарыштырып
турган. Ужулду болур дэи
идикти күзелдинде чедир ол
чээрби чыл дугузунда чоруп
келген. Аэрклуба моторис
теп-даа, дагдымчылап-даа,
планерлерге ужулду-даа кел

СОНУУРГАКТАРГА

МУРНАЙ
КАТТЫРГАНЫ
ТИИЛЕТТИРЕР

Малакка чартык ортулук
тун (Малайзия) мурнай та
лазын чурттагычлары куш
шенежер оюн-нарындаа
шадан бээр улуз сонугура
биле эрттирип келгенер.
Дуалык иш кичи пистолет,
селем-беле-даа энес, а куш
чүр-биле кужун шенежерлер.
Ук марылдаанын онзасай
тазын ол. Секундантик
недээзи-биле дурлаанчылар
«чепсээ» холга туткаш, үш
метр диаметриг болгон.

КЫМ ЭН
ЧУГААКЫРЫЛ?

Ол айтырыска чакдык ки
жилер ойнай-сыйда, «хер»
жен улус дей кааптар чада
рас. Адыр, кыдыг харык бээ

ЧАЛЫ НАЗЫННЫ ТЕВИИ

— Назыным дөгөн, элээн
каш чыдар мурнууда пен
сияке үндүм. Улуг-Хемин
барык эринде турар дөрт
кайт бажыңың соолук
кадында чурттап турар мен.
Кыргычтарым соңгондон
Улуг-Хемге көргүзүш.
Кышма үдө апаа, ону кескир
хаактаан уул-биче кыжы
н көргөш, бодумуң чалыс
шаамы болгончок сактып
көп, чамдыкта «кады кы
раа» хаактарымын эгин
нэш олче чорутар, кезек
мангылаар-даа мен. Мур
нуку дег чүве кайда боор,
каш халып чорумда-ла ша
гыннек төнүп кээр, хилелер
эртип турган чалымылар
көргөш индыг үем эркенни
ге хомудаар мен.

Чугалаар чүве тыппаан
эвес, хаак дугайында чүгө
хөөрөй бердиң дээрин ча
дас. Ында ужур бар. Дөртөн
бир чыл мурнууда хаак кет
кен. Тываңың барык чар
тын долгандыр чораяны
высты сактып кээр кичи
дир мен ийин.

— Он, бодуму таныштыр
баан-дыр мен. Улуг-Хем
чурттуг Нурсат деп киши
мен. Тодаргайлаага Хо
валы Чангыш Нурсат
дээр. Санжароо таламы
адылдам, оон Коктоз дар
гал, соңгоз директорлап чо
роан мен. Кичини амыды
ры дыйа хой таламы боор
чүве-дир ийин, ону
чүгө акшып берген-ле э
керер.

Ийет. Хаак дугайын чу
галап оржук мен бе! Кады
дошкун 42 чыл чүве ийин
ол. ТАР-ның харылаа ламы
зынга бухгалтердеп турган
хыг дэи анык үем. Мен
ышкыш чалымын хамаан
чок, элээн улгады берген
назым кижилер бычан
ополчен шеринге кирип,
хостуг үезинде-ле оң су
гузулун эрттирип турган.
Улуг-Хем терең харлыг, де
син ховулду чер болгонда
хаакка шору турган мен.
Ынчангаш чарылбас чүвөм
— хаак спорту.

Дөртөн ийи чыл төнүс
сеп, башпы хар чалманда,
республиканың куш-культу
ра талазы биле инструктор
Федотов деп дарга чээрби шаа
хаакчылары чып алган.
дыла-ла шыңгыс негеле
биле сургулду берген.
Бир ай ажыр өрөөнгө
соонда, мен, база Улуг-Хем
чурттуг Түлүш Кунгааны.
Талазыда келген Оюн Сан
чайын шилеп алган. Улет
лүрчин. Тараачынның Кызыл

шеринин тургустунганын
25 чыл оюнга уткуштур
хаактыг аян-чорук кылыр
силер дэи.

Күш-культура башкызы
нааңын Найданың ол
сөстөрүн улуг сорук кириш
кин-биле хулапп алган бис.
Биске индыг хулапп ху
лааңга оонаганын чоргаар
ланган-даа бис.

Ой ийи ай төнүп чорда,
бир-ле туманын эртен бисти
бүтү Кызыл хоорай ырак
орукке үдээн. Айыттыган
маршруттү эртен. 1943
чылдың ийи айның чээрби
үштү эртенде хоорайга
келген турар деп дугаа
берген.

— Дыңдадым! — дэи,
узуң орукке, оң ырак-бер
ген-даа, оал-ондантик
даа херекке албайн, үнүлү
вүс. Кичи бурзуу бичи-би
чи шоодайлар чүткөн, ы
нда өртөөлөр аразында чир
хүнесин бар, оруушту айыт
кан бир карталыг, бир ко
мандыг, херек аларганда к
едек чалгыс хөрөңтөш
чалгыс эжеш индик индик
бис. Чувуеринис — шепен,
а бутта — хаак майкыташ
тыр. Аартыкташ, оон өсө
чүгү-даа албаан бис.

Сесерин сумуунага к
еженисте-ле кышкы ху
аа берген. Кызыл
дугуш соонда үгөтө мичи
май канчаар. Ында школа
директор Локен-ол башкы
бисти уткаан (дыңдадым
каан турган чүве-дир). Алаа
хонуп алган, сыгыр даң ба
жында оруушту уламчылап
чорутуус. Алыс боттары
ыс анык. Куш-индал чет
чир — дыка шалымын чо
раан бис. Туранга келирис
ке, бисти Арена-ның Би
на Хем кожуун комитетин
адылдамчылар уткаан. Оон
үнүп турувуста сурагыл
нызыл партизан Монге база
үдешкен. Хостуг амыдырал
дэи антарга уду демиселе
каш удаа балыглаткан хо
чуп партизан биске бүгү-
ле экин кузун.

Ол оржукка чораша, э
н черге хой удаа хонган бис.
Ынчалза-даа эң баштай Оку
талазына хонганымс ка
жаң-даа утундурбас. Улуг
от ужулду алган, барык
рак шимеи, хөөрөңтөш о
ра хонган бис. Чүгө даңгар
эртип бичи кум кындам.
— Токунуң Тоора-Хемге
чир он шаа хире хонган бис.
Алаа чедир элээн туркисап,
оруювустун бергенин а-на
билип каан бис. Ынчалза-даа

ареваның Токму-кожуун ко
митетин секретары Комбу
бисти чымы-биле уткуп,
хулапп, эренисти, шыда
мыккайысты мантап, сал
ган. Соругамысты кү
седир дээринге бүзүрели
илереди турган. Комсомол
чу сорук дугайында чалгын
нык сөстөргө үдешкен, бисте
р чаа күштүк немер, орууш
ту уламчылап чоруккан бис.
Хараал адыр хурагы
га чедир оржукка чалгыс
хонган бис. Алаа дашымы
алган, Тере-Хөл кайы сен дэи
чорутуус. Академик Обру
чев атыг сыл — дыка берге
болган. Алаа-дир үнүп,
бадып, эртер арга чок хал
зыры ооп, кырынга үнүп
келген кытарымын, оолаар —

Солун кичи-
биле чугаа

ды-бетин каш катп харап
чораша, ол сынын арай
боорда ажып келдиңис. Улуг
тигелек ол.

Ону ашкып, бир-ле бичи
хемчиниги куду бадыкаан
бис. Черле чорутуу орууш
ту даа ол. Мен бир-ле ан
хилит чүгө көргөш, ону
топтап, өөрүмдөн элээн со
нап калган мен. Хенертен
өөрүмдүн дугурун үнү
дындам. Чүгү болду дэи,
маң-биле келдим. Ийи к
жим бежени чедир сүткө
кире берген чүткүп турлар.
Ол хемин кыры ыңчага
чедир та чүгө домай чыт
кан чүве, чүгө дош тавары
берген ол-дир ийи.

Хаатым уштуп наапкаш,
ол-бу ышкы экпел, оларге
сунуп турган, уштул алдым.
Оларын индик-хем — көк
моон. Оон түркүк Санч
аң хаактары база сынып
калган болган.
Доран улуг от салган,
өөрүмдүн индик-хем кур
галы, оларын чалгытыр
кыриптин. Чер-черинге
мыл доран куртай бээр ч
де ныйда боор. Солун к
едек алган эвес. Бир хонду
р, бир хуңдир кургалткан
бис.

Орукке үнүлүвүс. Сан
чайын мунгары-даа а
жык.

— Хаак чок кичи кыла
тап чораша бир черге чедип,
оң айт-хөлге тып алган.
«Оруй баар мен. Соругамы
күсүдир болгай, ыңчангаш
силер чорутуулар, оолаар —

деп биске каш-даа чугала
ды. Ону дыңаар-даа хон
вус чок болган. Эженисти
кабайн. Балкыг-Аксина
өртөөлө чедип келген бис.

Санчайга хаак оон тыпты
берген. Ам улам дүгедир
ужурут бис. Чүгө дээр,
сынык хаак ужурунда оал
дир чоруп орган бис. Ийи
айның 23-те Кызылга чет
кел турар, а орук а-м-даа
узу, уе — азыш.

ТАРН-ның Тере-Хөл ко
жуун секретары Чорбаа,
кожуун даргазы Соң Чам
зырын, Арена комитетин
секретары Төгүс-оол олар
бисти Тере-Хөлге уткуп, аш
карып-чемерип, элээн дыш
тандыр бодаан. Ынчалза
даа бичи-ле дыш алган,
оруювусту уламчылап чор
уккан бис.

Туруп, могоанымыс утту
дуган дээрин манаа чуга
лаар алаар. Чидирген үе
нист катал эгидер, дугаа
лэулар Кызылга ол хунде
келди деп сорук бисе күш
ту немер чоран.

Сенгилең сынын ажары
дыка берге болду. Ында
хар кылын, хөртүк кадыг,
хаак кайы-даа талазын
таир — ырма сынчы-ла. Ол
черлеп чорутуу адыр
айыткан оруушту бир удаа
ооп кааптар, бе деп бодол
башка кирген. Ынчалза-даа
эртен улуг оруушту, дун
нерияны сактып келген.
Сенгилеңиң бергелери
ажып эртер деп инитир
бедиң 3276 метр сынын
пыдажып эртеринге улу
г иди болган.

Эртин кожуунуң Кычк
ка келиринең ийи ай үнүп
келген. Кызылга четкен
турар үеис чокушкунуң.
Ол орук берге — ол иштик
чер болганда хар чамдык
черлерде пылбыртылап
эрип эгелзэн. Хаак тайбас.

Оон улаштыр эртен че
висе бо-дур, дугамык:
Нарын — Эрэн — Сама
галы — Хөл-Өжү. Танды
Уулаан дорт аштымыс. Оон
Дүгөн-Бакы — Бай-Хаак,
— Дорра-Хады — Суг-Ба
кы — Элегес.

Элегес күрөкчонмун дар
газы Кичи-оол баштаан
активчиле бисти уткуп ту
ра, ийи айның 22 хуну үнүп
келген. Дарга Кызылга чет
кен турар ужулду бис. Эле
геске чеменин, кезек уду
п алганымс, нежез дүшкөй.
Артып калган улуг орууш
ке дегерин бердиңис.

ЧУУДЕН УКТАЛГАНЫЛ?

КӨШПЕС

Наржы-дерин Сегин-
Чангыдан кезек Ондарлар
Ишкандон ойлап көшкөш,
Аке агып кирген хемчиге
ке кызыл келгенер. Каас
чараш бойдуз чурумалды
хемин аксы аажок кызы.
Хемин суу булукташ ийи
талазында чалым кылаар
га тырып, кайнаар-даа баар
аржагы кынып келген.
Часкаар кызын Ондарлар
сүмөлешкенер.

— Бисти булук бергедетти,
Кайнаар көкөр бис? — деп,
оларнын бир улуг назымын
өөрүндөн айттыр.
— Бо хемчигең аксы
кири эртер аржак кылдыр
дугу булукташ. Дезинтен
Сегин бисти дөмөй-ле тыл
пас. Кайнаар-даа көшкөш,
бо хемчигеңе турмуш
чурттаар алаар бис. Бисте
рин хонаштарымыс булукка
алысас черлер-дир. Моң
эженин айт-бестиг, аң
ныг-мечиг черлер чорду —

деп, оларнын өгбөзи ирей
чугалаан. Дескенер аңа
чурттап, турмушаан. Ынча
нгал ол хемин Көшпес деп
адаан. Көшпес олар-белчир
лел хем.

Ийи талазы кылдыр шо
рааннардыг, кашпал хал
даштыг даңгар кылаалаан,
инек дег халдарын чуу
шаап агып чыдар хемин
адын чүгө ыңчаар адаанал.
Шаа-шаанда аңаа чурттап
чоран кийилер эртен-кез
чажыын чалып чалбарып,
оран-таңдызынга чүдүп те
йээр турганар. Күсү дин
нэшин үезинде бир кы
рган кадай оолдарын аңа
нычче атыктыр турар.

— Алтай-таңдыр бербес
эвес, арт-сынын ашпас эвес
силер, оруулар каалама ак
болуң — дэи, ак сууду
таңдызынга өртүп, чалбары
п турган. Аалаа артык кичи
лер ол хунде эгелзэн хем
ин адын Ак деп адаан. Ум

«Думчуун кырында

хир чор, бичи чунмаа
нын илден-дир».

Ю. КОСАРЬКОВТУН
фотозу.

ЧУРУНДАР: Петерес хаак
тап чор; ол аг-бүлө-биле.
Б. КЛИНИЦЕРНИН ФО
толары.
СЭТА-ның фотохрониказы.

атты укталган төөгүзү
ындыг дээр.

ХАН-ДЭЭР
Кайнаар-даа көргөс ка
зак эжимерил, аңыг
мечиг, кат-чимистиг, балык
байланыг хемге күсүр
ийи аңчы динчеп чоранар.
Хенертен дээр дугу бурга
ш, ийи дүн-хун улаштыр ча
л туруп берген. Харга басты
рып, ыш аадага чалгак
нып хонган аңчылар бир э
ртен туруп көргө, дээрн
хиндинде хир-даа чок, ар
тында-ла кыла берген ыш
болган. Кудайның ол хир
чүдөрөш, ыныг доран
аады бергенине аңчылар
өөрөн. Оларнын бирээ
турган.

Дээрн ас магалаг
чагайып көрөт. Артында-ла
хал-ымыл — дэи. Оң ч
уазын эки дегизин. Ынча
нгал олар ол хемин адын
Хан-Дээр деп адаанар.

О. БОРАШ.



СҮМЕЛЕР

Каша азы төрө хуук.
Талдар хазын берген паш
ты аштан чур бетиңде,
аңаа дустуг суг куткаш,
хонду тургузупкаш, эрте
инде ол-ла сугу хайн
дырыпкыш, пажыдарын
арыг кылдыр чүп ап болур
силер.

Кухилга ажыглаар трып.

— Күжүр, думаларым,
туруп, могоаныңар-даа а
жык-тур, дүсө када машина
биле Кызыл чогулга че
диртип нааптайн, кым-даа
билбес-тир ийи — деп, бис
ти кээрген Кичи-оол са
надады.

Чопшээрешпедис. Мын
дыг улуг ортуу хаактыг
эртен, ыл хире черге ма
шпакта чедиртирге — кичи
ниң бодуңуң арын-нүруңге
бесин дыка эпчөк болгай.

Данын атсы чораша,
Кызылда ам сайгарыла ба
зазы турар черге бир өгтө
келдиңис. Сагыш ажык. Сал
ган соруга күсөттинген.
Бо эртен 9 шакта болур ше
риг чыскаалынга кирип че
тигиптер бис. Ол өгүң э
лери бистин дугайымыс
база дыңаан болгай аш
чөм кылдып, аажок дүвүрзөн.
Далаш-биле чемени каа
лаш, бичи уду тыртып аар
дыпкеш чыдып алдымыс.

Чыдар бетинде эртек
оттууртарын өгүң эл
ринден дилеп кабаанымыс
дыка улуг чазыг болган
ам чугалаар алаар. Оттуп
кээргенис дүш чедер
болду. Огдө кичи-даа
чок. Дугулаш тура ха
дыккаш, күш-культура че
ринге кээргенис — черг
парадын бисти манал бир
шак туткан, оон бис чокта
эртирлп каапкап болган.
Хомудаарымыс канчаар.

Ынчалза-даа даргалар
дугурунаш, үгелдеринист
кудумчулап эрттирген. Кы
зылдың чурттагычлары па
рад-биле дөмөй бисти со
нуургаан.

Анык назын чыдар-дыш
танар деп чүве билди эвес.
Ол-ла хуң, дүш соонда хөй
кичи киркичигил хаак чар
ыкы болган. Алаа база ки
ришкен болгай бис. Чүгө
Санчат-оол деп кичиге че
лзөн бис, өскелерин үгелз
ажып кадымыс.

— Соңуургадыр бодаан
бичи төөгүм колдуунда бо
ийин. Ол улуг ортуу ар
кени дээр ТАР-ның Биче
хурал президиумунуң Ху
ндул бижия-биле бисти
шаңнаан, белек кылдыр ко
стюмер-даа берген чүве. Ол
биске аажок улуг шаңнал
болган. А эң улуг шаңнал
— хаак кеткен, 2040 кило
метрин эртип, төзөн Тыва
нысты барык дээсиктеген
болур.

Х. Ч. НУРСАТ-БЛЕ
Д. ЧЫДЫМ беседаламкан.

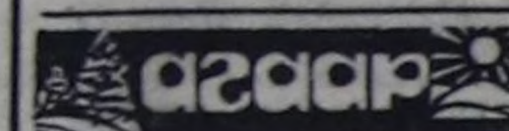
ЯНВАРЬ 14-ТЕ
БИГГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН

8.00 — «Уе», 8.40 — Эр
теги гимнастика. 8.55 —
Надык болур дизице. 9.05
— «Бяк шудуктеринис»,
С. Маршак. 9.35 — «Спорт
дотонун» 2-ти тиражы. 9.45
— «Өг-бүлө болташ школа».
«Харылажырын берге эр
теми». 10.15 — «Анык
Россия» деп урай-чечен те
лефильмин 7-ти сериязы.
11.20 — Эки бараанары
хөйну будур. 11.50 —
«Орус кыш». Кошерт. 12.20
— «Утпаан боор сен, эш».
«Красная Звезда» солунуң
60 чымыла. 13.25 — 13.40 —
«Час. 13.40 — Боги де
легейде. 13.55 — «Бис шү
ту табың дээр демисекш
турар бис». Музыка-литера
турлук композиция. 14.25 —
Документалдык телефильм.
14.55 — Чурукчулар дуга
янда чугалаар. РСФСР-
Анык уран чүдүлгөсүнүн
А. Н. Бродский. 15.35 — «Марин
Дютер Кингини кымар
дүргенал». Документалдык
фильм. (Франция). 16.15 —
Мультифильм. 16.30 —
«Видингир-даа болза, эа
депиг». 17.25 — Полити
калык тайлырлар. В. П.
Бекетовтун беседасы. 17.55
— Фильм-кошерт. 19.00 —
Тайбың кагалдынын совет
комитетинин даргазы Ю. А.
Жукотун беседасы. 19.30 —
«Узун чай». Урай-чечен
фильм. 21.00 — «Уе». 21.35
— Фигурул чугулаш,
кынта Европаның бирги че
ри дээр маргылаа. Эр
ула. Хостуг программа.
Венгрияла дамчыдар. 22.50
— 23.00 — Телемездээр.

ИЙИГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН

8.00 — Эртенги гимна
стика. 8.15 — Надык болур
дизице. 8.30 — «Музейн
портрет» деп документал
дык телефильмин баштай
гы үндүргөсүн. 8.55 — «Эр
теги почта» деп музыкалыг
дамчылаа. 9.25 — Львов
тун телевидение студия
нын программасы. 10.40 —
Мультифильм. 11.10 — «Ая
чорукчулар клубу». 12.10 —
Вольебала ССРЭ-ның бир
ги чери дээр маргылаа.
Херзениер. «Уралочка»
(Херзедовск) — АДК (А
ма-Ата). 12.50 — «Кино
лнорам». 14.50 — «Ка
дыкшыл» программаның
почтасы. 15.35 — «Франц
революциягы музыкасы»,
деп элзедилерге музыкалыг
дамчылаа. 17.45 — Кон
ки спортунга Европаның
бирги чери дээр маргылаа.
Херзениер. 18.15 — До
кументалдык телефильм.
19.15 — Конки спортунга
Европаның бирги чери дээр
маргылаа. Херзениер.
19.45 — Делегей байданы
ны допчулаа. 20.00 —
«Тамчыктыг удуар, чаш
тар». 20.20 — «Музыкаль
ны киоск». 20.50 — До
кументалдык фильм. 21.00
— «Уе». 21.35 — 23.45 —
«Бүзүрел». Урай-чечен те
лефильм. 1-ти болташ 2-ги
сериялары.

Редактор В. С. ШАРАВИИ.



Бөгүн республикага бүр
геп, азыр, чамдык черле
ге хундус бысан хар чаар.
Сонгу-барын чүктен хат
ты дүргени секундда 3—8
метр.
Дүне 32—37 градус, чам
дык черлеге 22 градус. хун
дус 25—30 градус соок бо
лур.
Кызылга бүргеп, азыр,
быскаанар. Сонгу-барын
чүктен хатты дүргени се
кунда 3—8 метр. Дүне
32—34 градус, хундус
25—27 градус соор.

КИНО

ЯНВАРЬ 14-ТЕ

«НАНЫРАЛ»: «Трое на
поссе» 9.30, 11.20, 13.10,
15.00, 16.50, 18.40, 21.00
шактарда.
«ПИОНЕР»: «Принц за
семью мориян» 9.30, 12.50,
«Кашей бесертыи» 11.20,
«Четыре мушкетера» 14.40,
17.20, 20.00 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Невезучие»
14.00, 20.00. «Фантош
против всех» 16.00, 18.00
шактарда.
«ВОСТОК»: «Похищение
ло американски» 14.00,
«Трех надо убить» 16.00,
18.00, 20.00 шактарда.

